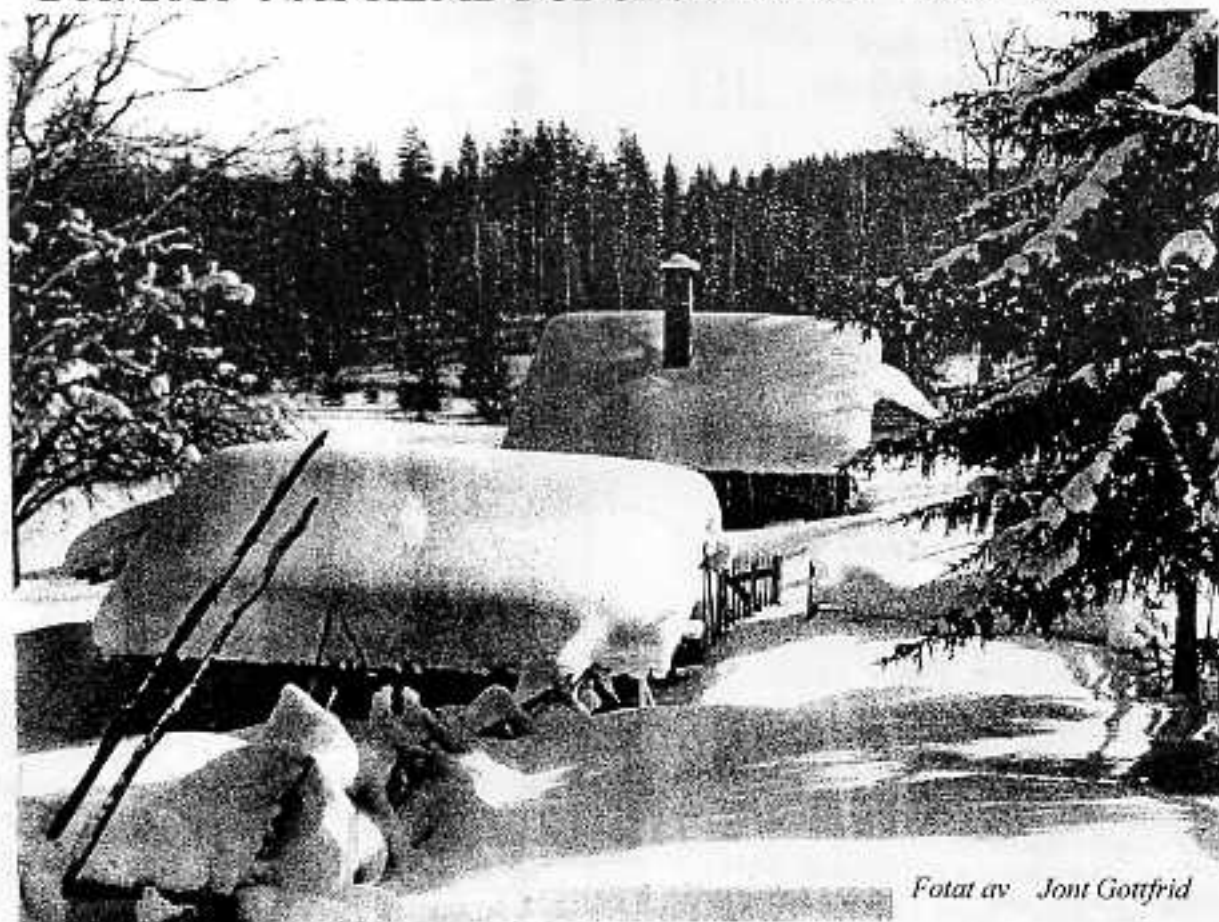

Nåsvargen

Årgång 17 nr.2, utkommer med två nr. per år juni & dec.
Dec. 2010 NÅS HEMBYGDSFÖRENING PRIS 30 KR.

Fotat av Jont Gottfrid

*Snövintern 1940 vid Link-Pers fäbodvall
i Vinberget 5 år efter att Sveds Anna
flyttat fäbodbruket härifrån till Svedslinda
där hon fortsatte ytterligare 29 år som
fäbodkulla och sista fäbodbrukare i Nås.*

För allmän kännedom !

Utdrag ur.....

Gunnar Tysks minnesfonds stadgar.

Fonden har bildats genom insamling från allmänheten med anledning av Gunnar Tysks bortgång 1976-01-14

Ändamål: Avkastningen skall gå till ändamål som främjar hembygdskulturen i Nås.

Förvaltare: Fonden förvaltas av Nås Hembygds-förenings styrelse vilken har efter infodran av yttrande från en representant för Gunnar Tysks anförvanter besluta om till vem eller vad fondens avkastning skall gå.

Utdelning: Utdelningen sker när förvaltaren så bestämmer, dock högst en gång per år.

*Sekreterare och Kassör för fonden är
N-E Jons Tel. 0281/30556 och
pg. 4401600-4 Gunnar Tysks minnesfond*

Källa till Nås Finnmark

(Nås Finnmarker av Henry Matsson)

Nåsvargen

Ansvarig utgivare

Utges 2 nr/år juni-dec
Lösar. pris 30 kr.

Nils-Erik Jons tel. 30556
Mellanborg 208 78053 Nås
ne.jons@hotmail.com

Annonsritare Rätg Päär

Nås Hembygdsförening

Ordinarie ledamöter

Ordf. Nils-Erik Jons

Sekr. Stugfogde. Leenart Blist

Arkivarie. Gunilla Ehnström

V. Ordf. Magasinsfogde. Bengt Axel Ehnström

Fåbodfogde. Thorsten Eirydh

Serveringsansvarig. Carin Hermansson

Utställningsansvarig. Vicky Airey

Suppleanter

Kassör. Marianne Flodin

Willy Gustafsson Ledamot

Ingvar Rosén Ledamot

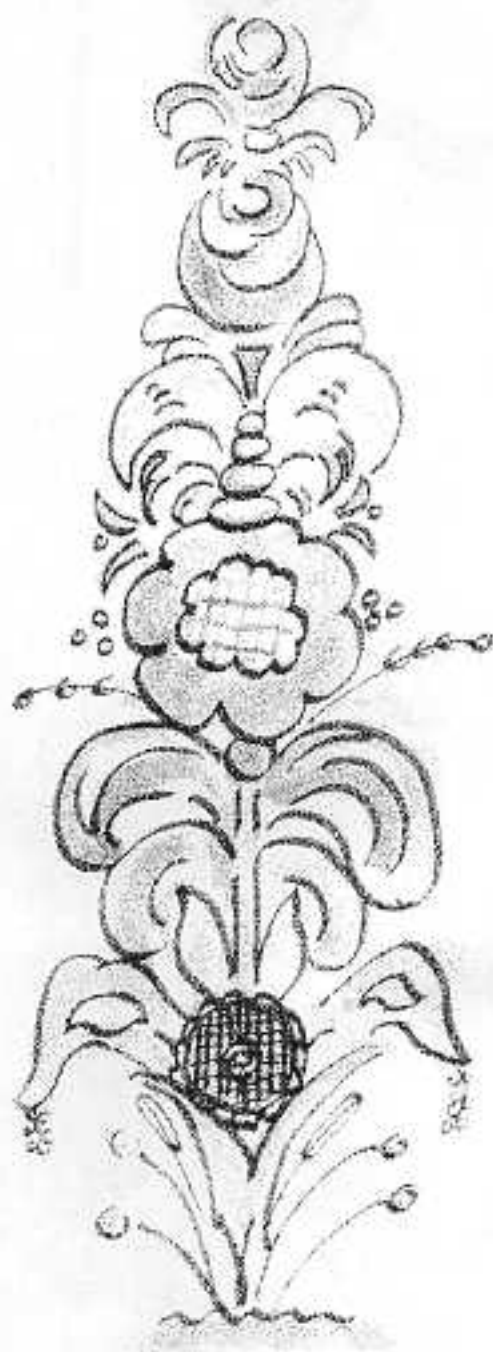
Byns Mats Larsson Ledamot

Kerstin Söderman Ledamot

Distributör av "Nåsvargen"

Hed Gunnar Larsson

...Se vår nya genmodifi-
erade potatisblast..

Bröderna Olérs
Nederborg Nås

Telefon 0281-30261

Tvättshistoria !

Jag skulle vilja påminna om en sak som glömts bort idag, nu när tvätten hänger i torkrum.

Förr hängdes ju alltid tvätten utomhus. Då fick man lära sig, att det skulle se snyggt och prydligt ut, man hängde lakan i en rad, handdukar för sig, med en nypa i två av hörnen. Det var en vacker syn när bländvita lakan smällde i vinden. Sedan var det skjortor och kalsonger. Ett litet problem var det med dambindorna, som då var hemvirkade och kallades stoppdukar, fanns ju inte att köpa på den tiden. De hängdes alltid bakom en handduk så de inte skulle synas.

En annan sida av saken hörde jag talas om. En mamma sa åt sina döttrar att hänga bindorna synliga så granntanterna skulle se att de inte var med barn.

På den tiden var det inte fråga om veckotvätt, då var det stortvätt som gällde, tvätten tog ofta en hel dag.

Ännu längre tillbaka berättade min mormor, att de på vintern högg upp en vak i isen och sköljde kläderna där. Det hände att brunnarna sinade på vintern och då gällde det att spara på vattnet.

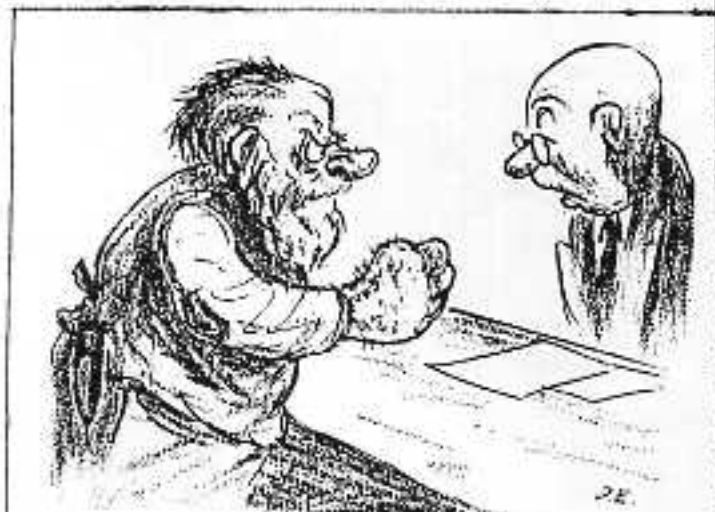
Gamla minnen av Sjö Anna

....jasså, har han också köpt en REKOsläpvagn ...!!!!

Alla talar om REKOsläpvagnar !

BIL & MASKIN I
DALA-JÄRNA AB
TEL. 0281-595 700

Den bekante mästeflottaren Stor-Po var en gång instämmd för tinget i Sunne för delaktighet i slagsmål.

Det uppgavs att han skulle ha använt kniv. Påståendet var oriktigt, och när häradshövdingen sporde Po om han erkände begagnandet av kniv, stack han ytterligt indignerad sin vildiga näve under häradshövdingens näsa och utbrast:

— Kniv? Tett på den här!

Bonden och drängen var ute och jagade. plötsligt fick de syn på en älg i skogsbrynet. bonden sköt och träffade.

-Vi fick den, vi fick den, sa drängen

-Vilka vi, svarade bonden

de gick fram för att titta på bytet och såg till sin förfäran att det var grannens ko.

"Jäklar", Vi har skjutit grannens ko, sa bonden.

-Vilka vi, svarade drängen.

Tel. 0281-30084

God jul och Gott Nytt År

God- jul och Gott Nytt År!

preCent

Susanne 070 3067024

"Nickusboa"

Nås Hemslöjdsförening

(ab. förening)

Tel. 0281/30252 Postgiro 51 39 46-0

"Kärrsta" Kärrboden nedanför Galberget

Lilla Galberget

Här fanns 3 st. Fd Finnbosättningar som tillhörde Näs Västra finnmark men från 1798 då Säfsnäs avsköts från Näs blev 1 bosättning kvar på Säfssidan.

Lilla Galberget blev befolkat på slutet av 1600-talet som vid denna tidpunkt omfattades dels av det finnställe som idag ligger på Säfssidan och benäms Galberget och sedan Marktorpet samt det ännu nordligare som benämnes "Kalles" i dag, där endast murstocken står kvar.

Marktorpet el. "Barks" låg mitt i rågången mellan Säfsnäs och Näs socken. August Bark med familj bodde här. De flyttade senare till Närsen där en av döttrarna Viola blev maka till Nore Olsson föräldrar till Birgüt och Ingvar. Och där finns idag bara grundrester kvar samt ett par väggar som tillhört ett uthus och som ligger delvis på marken, vilket berättar om tidigare bosättning. Boningshuset har flyttats till sjön Närsen av Clas Thörn och används som fritidshus.

"Kalles" eller "Svenssons" där endast murstocken står kvar har bebotts av Svenssons, föräldrarna till bla Rune, och Sune Svensson, vilka som senare bosatte sig i Lindesnäs.

Galberget på Säfssidan kallas också "Kolloses" och här kommer tidigare troligt förfäderna till Kollos- Axel, Vilhelm och Tore som också senare flyttade till Lindesnäs med familjen.

Stora Galberget

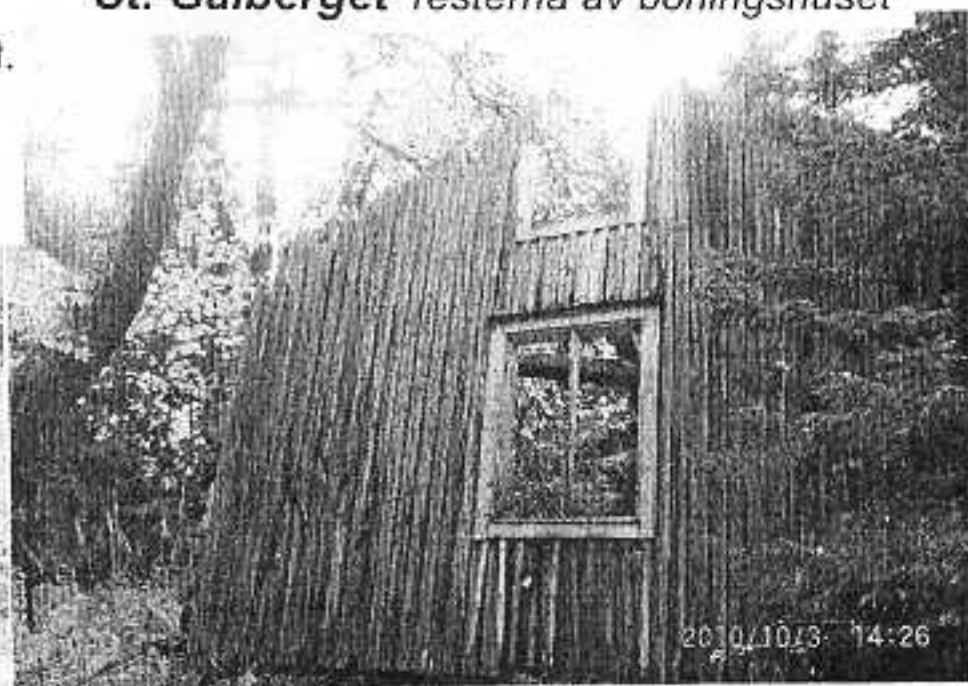
Stora Galberget ligger ca. 2 km öster om Lilla Galberget väldigt vackert på högsta delen av St. Galberget med utsikt över bla. Åskan och Husomflott. Förste nybyggaren på St. Galberget var troligen Samuel Ersson f. 1707, men han flyttade till Lövkullen och gifte sig 1733. Vissa bodde senare på Stora Galberget från och till men 1861 kom sedan Petter Larsson f. 1828 till St. Galberget som nygift med Johanna Persdotter f. 1836 de fick 9 barn den yngste hette Magnus f. 1881 gift 1903.

Galbergs Magnus Pettersson f. 1881 han var den sista boende vid Stora Galberget tills han flyttade till Haga i Näs på 1940-talet Stället har sedan dess stått öde.

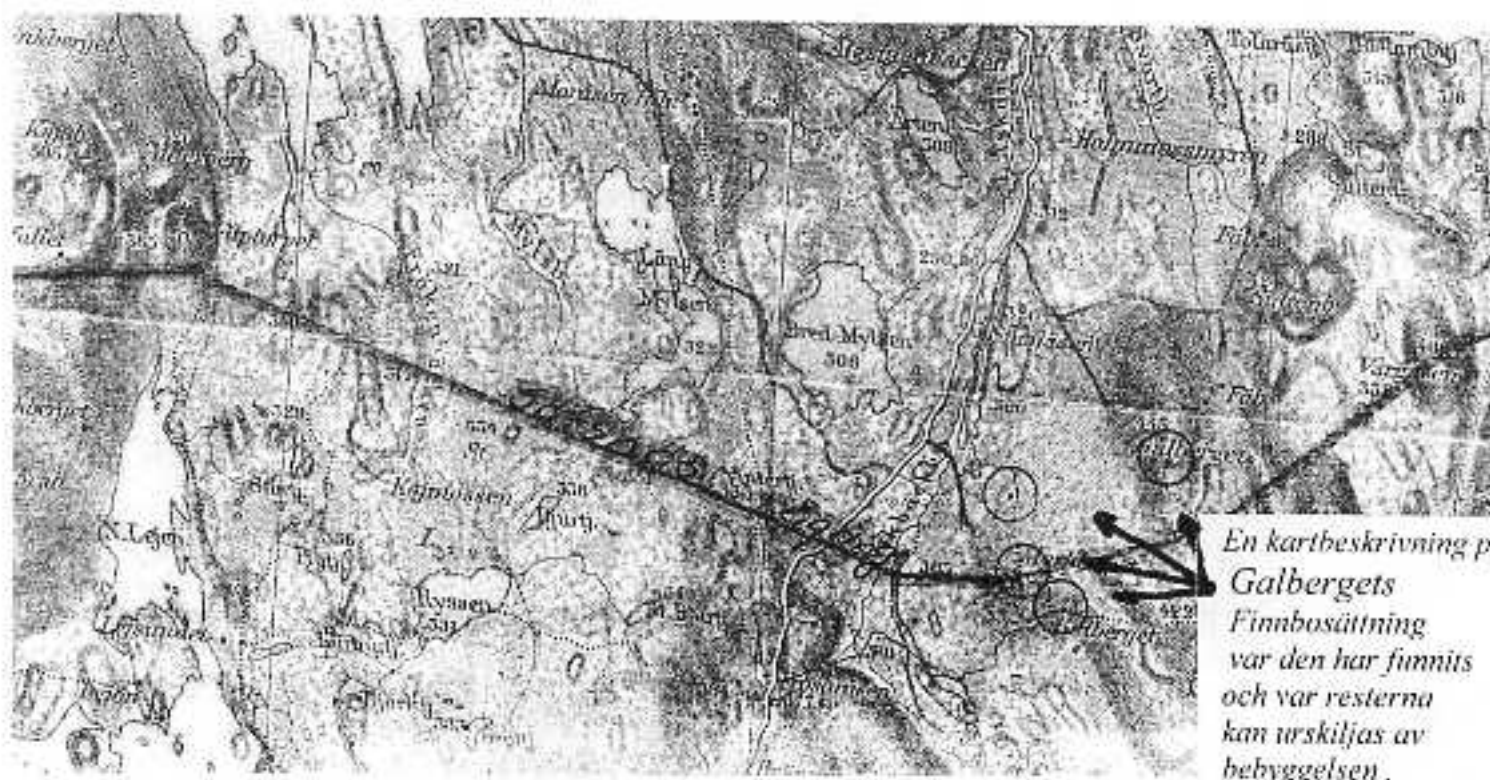
Han hade sin kärra i denna lilla bod vid "Kärsta" som låg vid "mana" nära finnvägen och den hade han till sina transporter till bla. handelsboden i Lindesnäs medan han använde en släpa från "Kärsta" upp till stugan på St. Galberget. Stugan är idag nästan helt förfallen 2 st av väggarna står faktiskt upprätade medan källaren verkar vara fortfarande användbar. Men ett underbart vackert ställe med en enastående utsikt söderut mot Säfsen och Ulriksberg.

St. Galberget resterna av boningshuset

Källaren vid St. Galberget. Den är brukbar än i dag, om någon tycker det är värt mödan att ta sig dit

2010/10/13 14:26

En kartbeskrivning p Galbergets Finnbosättning var den här funnits och var resterna kan urskiljas av bebyggelsen.

BREVKORT.

Blansett nr 6 a.

Skäl kommun.

Hästuttagningssedel.

Hästens namn: kon: *Sto*

färg: *brun* tecken: *svart* födelseår: *1931*

Utlaget till: *ridhäst i reserv*

Ans. 1. Denna uttagningssedel gäller fr. o. m. den 1. januari 1933 t. o. m. den 31. december 1933 och skall förvaras av ägaren samt medföras vid inmönstring av hästen.

Ans. 2. Från den dag, Konungens förordnat, att rikets krigsmakt skall ställas på krigsfot, och intill dess inmönstring med denna häst ägt rum, må densamma icke avyttras, utan att Konungen härill givit lov. I övrigt har ägaren rätt att fritt förfoga över hästen.

Ans. 3. Därast denna häst öftr, avyttras eller av annan anledning icke längre kan tagas i anspråk för det med uttagningen avsedda ändamålet, skall ofördrörligen meddelande därom lämnas till hästuttagningssamfundens ordförande eller annan ledamot av sagda nämnd.

Tjänste från *Gästg Lars Eriksson*
Ordförande i hästuttagningssamfundet

Värd!
LKE, Bd, Mbl, Häst nr 106 a, 1931, 40 000.

Hög Fäktars Lars Eriksson

Årsala

Skäl

Erinringar vid mobilisering.

- Vid mobilisering skall hästen med tillbehör genast göras färdig att inställas på plats och tid, som då komma att angivas genom hästuttagningssamfundens försorg. Underlåter ägaren att inställa hästen till inmönstring, utsättes han sig för det äventyr, verom stadgas i 20 § hästuttagningsslagen.
- Hästen bör vid inmönstringen hava skoningen i gott skick.
Med varje häst skola vid inmönstringen avlämnas: erforderliga ryktidor; gramma med grimskaff; täcke av ylle eller nöthår (för ridhäst om möjligt av ylle och utan sömmar) minst 2 m. i längd och 1,75 m. i bredd (kan ersättas av två mindre täcken med en sammanlagd yta av minst 3,6 kvm.); läckjord; en omgång lösa skor (nya) av passande storlek med tillhörande två omgångar söt, vilka, därest inmönstringen sker under tiden oktober—mars, skola vara försedda med uppslagna hål för nitförodar och åtföljas av två omgångar lösa dylika broddar; foderlönliser, där så ske kan, samt foder för tre dygn, bestående av minst 15 kg. havre och 15 kg. hö, dock att havren må i sin helhet eller delvis utbytas mot lika vikt korn eller blandad eller mot dubbel vikt hö. Dessutom skall medföras för färden till mönstringsstället och uppehållet därstädes erforderligt foder.
- Häst med tillbehör och foder, som vid inmönstring avlämnas, intäses av staten mot ett pris, som av hästmönstringskommissionen fastställs till belopp, svärande mot fulla värdes. Därjämte ersättes kostnaden för inställandet på mönstringsstället. Likaledes utgår ersättning för inställandet på mönstringsstället av häst, som skall inställas, men som icke aväntas till krigsmakten.

Häst mobilisering

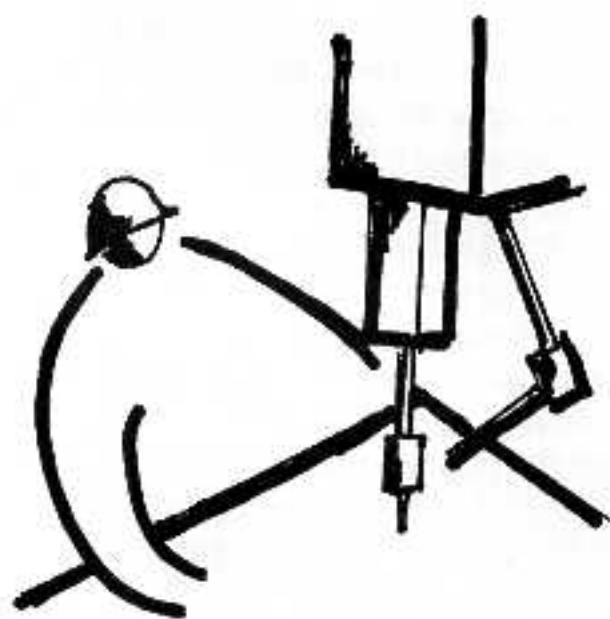
Här en information för Hästägare
Som inmönstrar hästarna vid
Mobilisering och skall medföra
Vid inmönstringen men förvaras
Av ägaren. I detta fall
Fäktorns Lars Eriksson
Lämnat av Sjö Anna

Här står tre stycken Nås-kullor som väntar på sin identitet "Hör av Er Ni som känner igen Nås-flickorna"
Tack!

...tjena då
é tomten, vi
ses väl
som van-
ligt över ett
julbord på
Skang-
backen...!

*Svetslego är en underleve-
rantör av bearbetade och
svetsade komponenter till
verkstadsindustrin.*

*Vi är gärna med från kon-
struktionsstadiet och delar
med oss av vår erfarenhet.*

svetslego

Industrihuset Grönalid Vansbro Tel: 0281-109 69
Hemsida: www.svetslego.se

Bestigning av Kebnekajse

Året var 1974 och våran son Sören var 10 år när vi gjorde denna utflykt.

Vi bodde då i Borlänge och jag var då mycket aktiv i Orientering för St.Tuna IK Orienterings-klubb.

Mellan vår och höst när det var uppehåll i Skogsluffandet så ville jag utnyttja denna period. Jag frågade Sören om han ville följa med till Norrland och klättra i berg, vilket han gick med på, sagt blev gjort jag ordnade med biljetter. Vi Järnvägsanställda hade då möjlighet att åka fritt så det var bara sovplatsbiljetter som vi behövde inköpa "Sören åkte ändå fritt med förälder".

Vi tog då ett lokalpersontåg från Borlänge till Gävle, därifrån skulle vi åka nattåg med sovvagn. Vi kom till Gävle i 20 tiden och bytte till Nattåget mot Kiruna där vi hade bokat sovkupè. Vi kröp ner ganska omgående och somnade tvärt, Jag minns ej riktigt vad klockan var när vi kom fram mot Gällivare men när vi var där hade vi ungefär en timme kvar fram till Kiruna men vi hade nog åkt i ca 10-12 timmar när vi gick av i Kiruna. Vi letade på en Mat-inrättning så vi kunde få litet mat innan Bussen skulle gå till Nikkaloukta, sedan var vi även tvugna att inköpa litet proviant att stoppa i oss när vi inte kom åt några matställen.

Vi hade ett 2mans. tält med oss och varma kläder samt myggstift och även regnkläder. Vi anlände till Nikkaluokta med bussen och tog in litet förplägnad i kiosken innan vi påbörjade fotvandringen mot Kebnekaise fjällstation. Efter ca 5 km kom vi till sjön Laddjujavri där Enok Sarri, lappen som bor i Nikkaluokta mötte upp med båt, så vi fick skjuts över sjön i hans motorbåt ca. 3 km och så litet vandring igen fram till Kebnekaise fjällstation. Vi slog upp tältet strax bortom fjällstationen och tog sedan en fikapaus där, innan vi gick till vila för natten och förberedde morgonen efter till en mils march mot Kebnekaise-toppen. Vi vaknade tidigt och bredde några mackor som blev aldeles prickiga, för att det var ganska full atmosfären med mygg och de blev smörgåspålägg på köpet, men vi hade i alla fall bunkrat upp för att klara av mathållningen genom hela fotvandringen opp på toppen. Jag hade satt på mig ett par seglarstövlar som jag ansåg var praktiska att gå i men det var ganska vått i vissa svackor med snöslask som var djupare än stövelskaften. Det visade sig att seglarstövlar inte var så bra lämpade och lika var det för Sören också så vi fick utvärda detta våta, vi hade visserligen ombyte strumpor men stövlarna var ändå blöta.

Fortsättning nästa sida

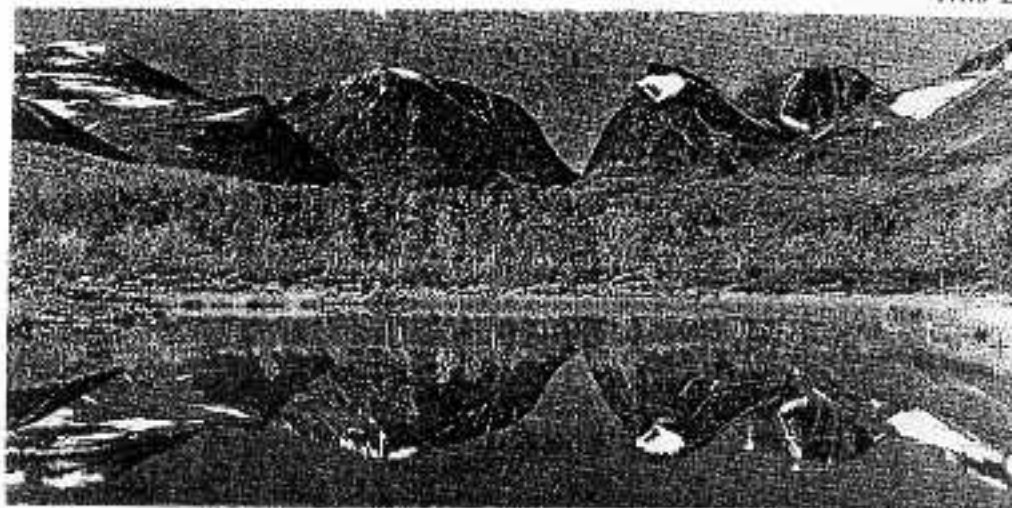
Vi fick sällskap av en finsktalande far med sin son, och en profsvandrare kom också ångande förbi oss med en hiskeligt stor vandringsryggsäck på ryggen men han var förbi oss ganska snabbt. Vi höll jämna steg med den finska duon och vi kom så småningom upp på en platå, sedan var det heltäckande snö, men som tur var det skare sista biten till toppen men det blåste ganska hårt på den delen av toppen så nu blev det jobbigt att över huvudtaget vistas på Kebnekajse och vi hade nu kanske 200 m kvar till toppen men det var både blåsigt och brant och snön den var ialla fall bra packad så det gick ganska bra att gå i den men Sören tyckte det var kämpigt så han stannade på en bra plats och jag tog jag en snabb marsch upp på toppen men vände om nästan direkt, för jag ville inte låta Sören vara ensam för länge, det blåste friskt och kylan var kanske inte på minus men det var väldigt kalla vindar som blåste motvind hur vi än vred oss. På toppen var det väldigt blåsigt så det var ingen njutning att vara kvar där för länge utan jag åkte ner ganska snabbt på stövlarna i den hårdpackade snön, så Sören behövde inte vänta så länge utan det gick bra så nu kunde vi vända neråt till tältet och äta en rejäl middag det såg vi fram emot men vi lyckades att besegra Kebnekajse och det var en underbar upplevelse, så ser man det i alla fall så här efteråt. Vi kom ner till tältet innan kvällen, vi tog en tidig kväll och såg fram mot morgondagens återfärd som var och blev ganska skön med vacker sol, men mycket mygg, vi kom ner till Nikkaluokta lagom till bussens återgång mot Kiruna, där vi också övernattade i tältet innan vi tog nästa dags nattåg hem igen. En underbar utflykt att lägga på minnet. Det roliga med sådana resor spec denna var att på uppresan kom vi i språk med en turist som var ifrån Brasilien men som pratade väldigt bra Svenska genom att han hade läst Nils Holgersson och sedan planerat resan att just åka hit till Sverige och se på Norrland och när vi kom tillbaka till Kiruna så sammanträffades vi igen på en bar och vi hade sedan sällskap med honom ner över på tåget.

Och det mest trevliga var att Brasilienaren och jag kom att brevväxla i flera år spec till jul efter denna träff på resan till Kebnekaise.

I alla fall gick resan ner lika bra som upp och det hela känns som en stor upplevelse som man skulle vilja göra om men det har inte blivit än men många liknande resor har jag fått vara med på även fortsättningsvis bla 5 dagars i Tjeckoslovakien och RM i Vokati i norra Finland för att inte glömma alla Nordiska Järnvägs-mästerskap i orientering.

Karlskrona-fällnäs-stället
illustr.

Nils-Erik

Efter förfrågan efter "Rälg Päärs" orkesterband som satt på Vaggarna i Centrum Caféet i Nås. Vilka jag lyckats komma över och har också nu publicerat dessa i denna NÅS-VARG. Här ett exempel på vad som krönte väggarna på caféet från 50-talets början och många år framåt.

